

EIN STERK KVINNURØDD Á MENTANARPALLINUM

Fríggjakvøldið
vórðu mentafólk
heiðrað á føð-
ingardegnum
hjá Williami
Heinesen

Eiríkur Lindenskov

– Hon hevur í hálva øld virkað sum sangskrivari, tónasmíður og sangari. Hon hevur búið og virkað uttanlands, men hevur altíð havt tætt tilknýti til føroyska pallin. Og við sínum kenda frásøgukynstri hevur hon verið ein sterk kvinnurødd á føroyska mentanarpallinum.

Tað segði Rigmor Dam, landsstýriskvinna í mentamállum, tá hon fríggjakvøldið handaði Anniku Hoydal Mentanarvirðisløn Landsins, sum umframt heiðurin er ein gáva upp á 150.000 krónur.

Rigmor Dam vísti á lógini til tekstir hjá Hans Andreas Djurhuss og bróður hennara, Gunnari Hoydal, og framfærslur hjá Anniku Hoydal saman við eitt nú Harkaliðnum, har tey hava skapt fleiri fólkaoginir.

Umframt menanarvirðisløn landsins, so vórðu eisini handaðar »Heiðursgáva landsins«, »Sømdargáva landsins« og »Virðisløn til ungt listafólk«

Og tað var arkitekturin Palli Gregoriussen, sum fekk heiðursgávu landsins, sum umframt heiðurin er ein gáva upp á 75.000 krónur.

Rigmor Dam segði í sambandi við handanina, at Palli Gregoriussen hevur virkað í eitt langt liv sum arkitektur.

– Hann hevur havt teknistovu í Føroyum sum eina ta fyrstu, sum eisini virkaði sum ein klekingardepil fyri ungar føroyskar arkitektar, og hann hevur vist ans fyri føroyskari mentan.

Rigmor Dam vísti eisini á, at Palli Gregoriussen vann kapping, sum Sparikassin skrivaði út í 1961 um at tekna »føroyska húsið«, sum slóðaði fyri nógvum nýggjum føroyskum sethúsum.

Hon vísti á hesa bygningar, sum høvuðsverk hjá Palla Gregoriussen:

- Posthúsið í Klaksvík 1967
- Listaskálin 1970 – og útbyggingin frá 1993

Rigmor Dam, landsstýriskvinna í mentamállum og Annika Hoydal, sum fekk mentanarvirðisløn landsins upp á 150.000 krónur

Myndir: Allan Brockie

Rigmor Dam og Palli Gregoriussen, arkitektur, sum fekk heiðursgávu landsins upp á 75.000 krónur

Rigmor Dam við handritinum til »Den yderste Tid« hjá Williami Heinesen, sum tó ongatið varð givin út í bók

- Landsbókasavnið 1979
- Útvarpshúsið 1981

Hon segði eisini, at Palli Gregoriussen sum arkitektur ofta hevur givið sitt íkast til mentanararv og samfelags-útbyggingar. Hon segði eisini, at hann hevur verið ein virkin teknari og nevndi stórverkið um føroysku træ-kirkjurnar sum dømi um týðandi avrik hansara.

Skaldið í Fuglafirði,

Rigmor Dam við handritinum til »Den yderste Tid« hjá Williami Heinesen, sum tó ongatið varð givin út í bók

Alexandur Kristiansen, fekk sømdargávu landsins, sum er ein lívslong heiðursgáva upp á 20.000 krónur um árið fyri útint listarligt avrik, ið verður mett at hava týðning fyri samtið og framtíð.

Alexandur Kristiansen er kendur fyri sínar mongu yrkingar, bæði til børn og vaksin.

Sjálvur lýsti hann seg sjálvan á heldur skemtandi hátt. Hann ímyndaði sær

tveir mans, sum einaferð úti í framtíðini stóðu og tosað um mentan.

So spyr annar:

– Hvør var Janus Djurhuus?

– Jú, tað var hann, sum yrkti »Móses á Sinafjalli«

– Hvør var Alexandur Kristiansen?

– Jú, tað var hann sum yrkti »Hei hei Nikolai...«

Virðislønina til ungt listarfólk fekk ungi filmslistarmaðurin, Andrias Høgenni. Hann býr í Danmark, og var tí ikki til staðar í Norðurlandahúsinum fríggjakvøldið, og tí vóru tað foreldur hansara, Elsa Jóhanna og Hilmar Høgenni, sum aftur hesaferð tóku ímóti virðislønini vegna sonin. Tað gjørdur teir eisini, tá hann fyri einum góðum mánað síðani vann Geyta-virðislønina.

Sum eitt kuriosum á hátíðarhaldinum fríggjakvøldið avdúkaði Rigmor Dam eisini, at Mentamálaráðið hevur ognad sær handritið hjá William Heinesen til bókina »Den yderste Tid«, sum ongatið varð útgivin.

Tað var Petur Juul Samuelsen, sum fyri nøkrum árum síðani keypti handritið, tá tað var til sølu hjá danska uppboðssøluhúsinum Bruun-Rasmussen. Hann helt tað vera synd, at handritið glapp føroyingum av hondum, og tí keypti hann tað.

Í samrøðu við sjónvarpið fríggjakvøldið segði Petur Juul Samuelsen, at hann keypti handritið fyri 114.000 krónur, og at prísurin, hann hevur fingið frá Mentamálaráðnum er lægri enn tað. Men tað hevði størri týðning fyri hann, at handritið kom í varðveitslu á tryggum stað í Føroyum, enn pengarnir.

Mentanarvirðislønirnar verða handaðar á hvørjum ári á føðingardeggi Williams Heinesen, sum varð føddur í Bartskersstovu í Bringsnagøtu í Havn fyri 116 árum síðani.